

ЯК КАПІТАЛІСТИ ЦІЛІ РОКИ ОБДУ-РЮЮТЬ РОБІТНИКІВ.

Чоловік, що ніколи не жив у Північній Америці, ніяк не повірив би, що десь на світі існує клас людей, яких можна обдурювати цілі роки, а то й ціле їхнє життя одним й тим же самісімейним способом. Цей класов є, безсумнівно, американські робітники. Їх обдурюють американські пани різними способами й то такими, що ними трудно було б обманути недовірливих. Щоби переконалися, вистаричте, загляньте в систему обманювання, якою користуються буржуазні політичні партії в перед-виборчих кампаніях. Замітним є факт, що кожних виборів оті партії висувають робітникам одні й тіж самі обидники, не здійснюючи їх ніколи, й ніколи не міючи їх за інші при наступних виборах.

А вже найгірше обдурюють робітників в американській індустрії. Індустріальні грабіжники цієї країни мають своєвідні американські способи обдурювання робітників, от хоч би такіми умовами праці, як контрастувати, праця під штурком (сіе ворк), алячання робітникам певної суми грошей за певний час роботи, а за певний час роботи платити за певний час роботи вартість виробу в продукції (бонус), розподіл частини збутку, нагороду уділом за довготривалу працю і т. п. Ці умови праці приносять власникам індустрії величезні збитки, бо ніхто у світі не працює так совісно, як американські робітники, коли їх лацкають капіталісти обдуряти. Так в індустрії, як і в політиці, пани ніколи не мівають способу дурманення; так само й робітники, хоч ніколи не користуються панськими обидниками, проте дають себе обманювати й думають, що при таких-то умовах праці можна заробити більше чим звичайно.

Кожний зі старших канадських робітників пам'ятає р. р. 1909 — 1913. Були це роки будови найбільших залізних доріг в Канаді — роки, що їх буржуазія охрестила "золотими роками". У самій тільки провінції Британії Колумбії побудовано протягом тих чотирьох років біля 3000 миль залізних шляхів, а коло їх будови працювало 25,000 робітників. Оперувалася Канада залізницями, росли нові міста й оселі, наживала буржуазія мільйони, продаючи безвартісної реальності. Хоч і роботи було тоді на прагу й ліну руки, то робітників вишши з тої "проперсті" ще біднішими, невідомішими й більш неорганізованими, чим до того часу. Причиною цього бу-

ло контрастувати (стейшн ворк). З дванадцяти тисяч робітників, що працювали на Сіенарській лінії між Ванкувером і Едмонтоном, зазедні 3500 працювало по-денно, а решта контрастували. Ці стейшн-мені їли гнилі харчі, спали в берлогах, працювали тяжко й довгі години. Там, де повинно було працювати десять робітників, працювало не більше шести стейшн-менів. До кожній вступати вони відсадились, виправдувались тим, що вони працюють "для себе" і їм кой не потрібно.

І саме оті "контрактори" спричинили понижження урівня життя для робітників, вони створили інтенсивну й довготривалу працю примусили й полену робітників працювати на той самий вагірць. І коли поленні робітники вислакали страйк у 1912 р., ті самі контрактори це й помогли босам ламати страйк. Тоді стейшн-мені зашпилилися при праці, виправдуючись тим, що вони роблять за контрактом і їм страйк не обходить. Що-ж ці робітники заробили тоді, чи справді великої суми грошей вони заробились? Зовсім ні. По укіченні своїх стейшн, багато цих гуртків не заробили зовсім нічого, а тільки деякі з них могли похвалитися сумою, що не перевищала заробітної платні того часу. З тієї то нагоди поленні робітники були зложили пісню, в якій співалось про залізницю, що її будували стейшн-мені за "оверт" і "сноп".

І справді, коли посланути на всі оті кораблі від табаків до жування, що порожні валяються по всіх устотах ваджж цих залізниць, можна совісно сказати, що залізничні шляхи такі дійсно були побудовані за "оверт" і "сноп".

Робітники це й сьогодні контрастують дуже рано, не знаючи, що на цім вони траять. Мало хто з робітників є свідомим того, що заробити на контрастуваних ніяк неможливо, бо капіталістичні спеціалісти вже давно обчислили за яку ціну можна робітникам дати працю на контракт, щоби вони при найбільшій інтенсивності заробили більше від тогочасної заробітної платні.

Працю під штурком й бонус дають боси робітникам у тих галузях індустрії, що в них робітники працюють по різних місцях і не в більшому числі як 2 або 3. У таких случаях босам індустрії не поналучється поставити наглядачів над кожною парою робітників, а щоби

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ І ЗАХІДНА ЄВРОПА.

Нарада комерційних аташе північно-американських посольств при західно-європейських урядах, що цими днями відбулась у Відні, сигналізує новий етап у фінансовому й економічному наступі північно-американського капіталу. Постанова наради про організацію постійної "американської ради в справах європейського торгу" позначає перехід цього наступу до планово-поганіту на західно-європейський ринок. Уже не лише експорт капіталу до Західної Європи, не лише інвестування величезних сум у західно-європейській промисловості, не лише реалізацію державних позик, а й проблему конкуренції на західно-європейських ринках за продукцією західно-європейської промисловості ставлять північно-американські капіталісти на порядок денний.

Поруч американського проекту створення репараційного над-банку цей новий наступ Злучених Держав вказує на те, що наближаються великі зрушення в капіталістичному світі. Виступаючи як отвертий суперник західно-європейських індустріальних держав на їхніх власних територіях, північно-американський капітал остаточно зривається традиційної політики невтручання в європейські справи. Старе розуміння доктрини Монроє відходить у царину історії. Передається в архів уже й розширене тлумачення цієї доктрини, що ще кілька років тому визначувало зовнішню політику Злучених Держав: Америка — для американців, Європа для європейців, але в інших частинах світу вільна конкуренція.

Товариші! Поробіть всім приготування для кампанії зараз: визначте собі округи, в яких переведете кампанію хата від хати, підіть з листами між товаришами по праці, симпатиками. Зарядьте відвідування ювілейних мітингів, як також мітингів братніх організацій, де ви зможете апелювати за перелаттинками. Це є пошук до акції! Завдання зібрати 5,000 нових читачів не буде тяжким, якщо ми змобілізуємо все членство партії для цього.

Ми поквитуємо отримане число передплатників у "Воркерів". Допилюйте, щоб ваша група була на першому місці. Кожний член нашої партії повинен зрозуміти політичне значення кампанії тепер. Дайте відповідь капіталістичному ладові. Дайте відповідь, що зуть себе лідерами робітництва, а на ділі ними не є — зібрати 5,000 нових передплатників для "Воркера"!

І МІЖ НИМИ Є СПЕКУЛЯНТИ.

Управитель торговельного департаменту "Об'єднаних Фармерів Канади, Саск. Секції", "за гратями".

Александр Бравн, бувший управитель торговельного департаменту "Об'єднаних Фармерів Канади, Саск. Секції", зістає засуджений минулого тижня на 16 місяців тюрми в Принс Альберт. Він признався до спроневірення грошей в сумі \$5,408.10. Цего спроневірення допустився він присвоюючи собі 35 вагонів вугля, яка було власністю вище згаданой організації.

В 1924 році Бравн був управителем торговельного департаменту в організації "Грейн Гроверс", яка мала свій голов-

ний офіс в місті Ріджайні. Він продав фермерам ріжкі річки, які згадана організація мала на продаж. Тоді він заложив на свою власну руку компанію під назвою "Ливингстон Кол Компані". Він був власником цієї компанії, однак для провадження бізнесу він тримав робітника по імені Ливингстон.

Весною 1927 року "Грейн Гроверс" перенесла свій офіс до Саскатуну і злучилася з "О. Ф. К." "Ливингстон Кол Компані" продовжала свій бізнес в Ріджайні. Бравн купував вугілля на імя "Об'єднаних Фармерів Канади" і посилав його до своєї Компанії в Ріджайні. Це продовжалося аж до січня 1929 року. В тім часі Ливингстон перебрав на себе бізнес "Ливингстон Кол Компані" в Ріджайні.

В січні 1929 авдітори "Об'єднаних Фармерів Канади", відкрили в книжках неточности і Бравн зістає арештований. Суд відбувся в Саскатуні перед дистриктовим суддею Мек-Лоргом і цей післяв його на 16 місяців "за грати".

ВСЯЧИНА.

В Данії теж. — Число безробітних в невеличкій Данії дійшло до 100,000, тобто синуло одної третини числа членів всіх трейд-юній Данії. Така то раціоналізація по капіталістичному.

Заробили. — В 1928 році Злучені Держави вивезли товарів на суму 5,129 мільйонів доларів, а ввезли на суму 4,090 мільйонів. Вивезли на 1,037 мільйонів доларів більше, як ввезли.

Будують. — Франція буде 60 кораблів для своєї флоту і 10 кораблів для інших держав (Польщі, Греції, Югославії і тп.).

Літають. — В 1928 році Злучені Держави будували поверх 4,000 військових і нейвійськових аеропланів, а в 1929 році плннують збудувати 12 тисяч.

Найстарша. — Найстаршою газетою у світі є "Пекин-Газет", в Китаю, яка виходить вже без перерви поверх 1,000 літ.

Обкуляються. — В Альбанії, в країні, де недавно бандита зроблено королем (за допомогою Муссоліні), почала виходити перша альбанська газета "Газетера".

Погуляли. — Американські туристи витратили в 1928 році поза кордонами своєї країни 900 мільйонів доларів, або на 100 мільйонів більше, як в 1927 році.

Для репарацій. — Національне багатство Німеччини тепер оцінюють в 350 мільярдів марок, а перед війною оцінювалося в 465 мільярдів.

Сім годин. — В Радянському Союзі буде переведено в 1929 році 45 підприємств на сімгодинний день праці.

"КРАСІН"
В
ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ.
НАРИС М. ШПАНОВА

(Продовження.)

Навіть сьогоднішню трясвинну не можна вважати за погану погоду. Навпаки. Ці погоди хвилі, що не встигли ще заспокоїтись, доводять, що ще недавно тут або десь поблизу був чималенький шторм. Те саме доводять і мачи Березкіна. Але надбавження "Красіна" впливає на хвилі. Вони м'яко гойдають його на своїх широких грудях. Буває, правда, що в тому м'якому гойданні нас оббиває до самісінького верхнього містка фонтаном диньстих бризк. Але й це не погано. Увесь корабель аж виблискує від цього свіжого душа. Матросам не треба виконувати нудної операції миття палуби.

Через кілька годин пісята того, як заспокояться хвилі й обохне вода, на палубі "Красіна" весь лінолеум верхнього містка буде вкритий блискучою білою плавкою солю. Так буває завжди. Наче вкрити сріблом, коливається під ногами палуба високого містка. Інколи правий борт її стає врівень з головою і треба повзти до нього, як на круту гору, сковзаючись по солоному лінолеумі. А буває й навпаки, край фальшборта стає десь унизу і йдеш до нього, гальмуючи всіма чотирма. Але йти з містка

не хочеться. Тут все ж краще, на свіжої пронизливому вітрі, ніж унизу в напівтемних каютах.

Холодний цех.

Гарячим проходом не можна йти, не держачись за поруччя. Мене кидає від одної перекорки до другої. Я намагаюсь пробігти так, щоб мене не кинуло у відчинені двері камбуза, або не опинитися в темному проході коло спуска в коцегарню. Тут в гарячому проході дуже душно.

Гарячий прохід — найпідхожіше слово для темної шахти, освітлюваної тьмяним блінманям двох брудних електричних ламп. Дух сажі змієне задущливий дух несвіжого м'яса та цибулі, а йому на зміну — специфічний дух підігрітої машинної олії. Зміна одних-о приємних пахощів чергується одне з одним.

Коло дверей машинного цеху гарячий прохід перегорожено товстим животом третього механіка Олександра Івановича Мокка. Сюди в гарячий прохід, де задихається, Олександр Іванович прийшов позидати свіжым повітрям.

— Що, дихаєш, Олександр Івановичу?
— Дишаю, Микола Миколаєвичу, — меланхолічно-вітискує з себе Мокк, обтираючи великою хусткою спінтулу півкулю свого обличчя.
— Ви зараз до себе, вниз? Можна за вами?
— Прощу.

Слідом за Мокком пролізав в низькі двері машинного відділу. Після забрудненої коцегарськихми колодками залізної палуби гарячого проходу тут, на верхніх залізних містках машинного відділу, все здається чистім. Садзь-

ке залізо блищить від олії, і ноги сковзаються по слизькій поверхні. Звідси, з верхніх містків, дивинши в машинний відділ, наче з чотирьох-поверхового будинку. Тільки тут розумієш, на яку глибину сидить у воді наш "Красін", що здається зверху плексоватим прасом. Підшви сковзаються по вузьких шаблях круглого трапу. Спускатися треба спиною, держачись за залізні поруччя. Гарце залізо леще руки від некучого повітря. Але це повітря може здаватися холодним проти того, що на дальшому поверсі залізних містків. Тепер я розумію, що дихати свіжым повітрям, можна ходити навіть в гарячий прохід. Від покритощу циліндрів пащить спекою. За нормальної температури тут вважались 45° вище від нуля. Інші буває 50 і 55. Луци з Мокком повз покритощ циліндрів, я хотів втекти назад. Дивно, як товстий Мокк витримує 8 годин на добу цю жахливу температуру.

У мене під ноги стрибать блискучі маси металю. У вузьких проходах між машинами працюють люди. Згори видно тільки м'язисті їхні спини. Спини блистять від олії й поту. Яскраве світло електричних ліхтарів відзеркалюється на цих спинах. Поринаю вниз. Ще два поверхи — і я на твердій залізній палубі машини. Мені здається, що шатунні підстерігають, щоб я загавився. Один непевний крок — вони схоплять, потрохнуть. І дивно бачити впенені рухи машиністів, які працюють коло механізму, унікаючи важких мас рухливого металю.

Тут, в цьому глибокому колодязі, стоять три ведетні по 3,000 кіньських сил коней. Ведетніськими шатунами крутять вони 17-тиждіймові

гребні вали. З тонким посистом пари, з хряскотом металю і з таким шипінням шаровидла, наче десь поруч на сковороді смажать котлету, змишується важке дихання циліндрів.

Увесь цей різноманітний шум раптом прорізує гострий дзвоник машинного телеграфу. З двох боків машинного відділу стрілки на великих циферблятах із слова "повний" переходять на слово "тихий". Напружуючись, старший машиніст повертає величезний маховик регулятора, і шатуни, наче стримані дужою рукою велетня, рухаються повільніше, і ледве помітно, як крутяться важкий вал. Машиніст доляють що мить: вони спокійно лізуть під рухливі частини, витирають, мажуть, поливають з лійок струмками каламутної мідкої води.

Цей перепочинок залізних велетнів триває хвилинку, дві... Знову хтось на дальшому вітряному місткові повернув держальце телеграфу, і знову тут — пронизливі дзвонки. Чорні стрілки зупиняються на слові "повний". Товстий Мокк повертає маховик регулятора, і руки машиністів з лійками митять, мов перелякани.

Тут, в цьому залізному колодязі, зосереджені всі життєві сили "Красіна". Від руху шатуни, від крутіння товстого валу залежить рух корабля. Чи швидко переборе він бурхливі води Атлантики і саме коли дійде до холодного Льодового океану, — все це залежить від нормальних функцій ось одних величезних механізмів, від точности й акуратности роботи машиністів.

(Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДНОП-ТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиний український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиний дійсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючої фармерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиний журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" — одиний журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повний часопис й журнали посилайте або на імя кожного часопису зокрема, або на імя й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd.
Cor. Pritchard & McGregor St.,
Winnipeg, Man.